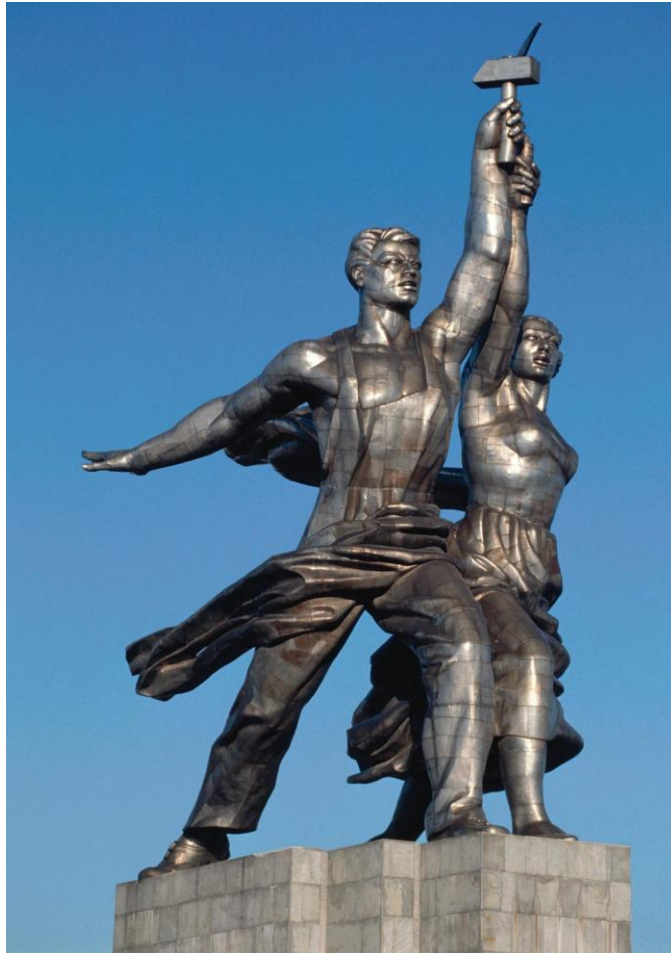

Úderníci a mučedníci – typologie hrdinů reálného socialismu

Jan Lomíček, NM

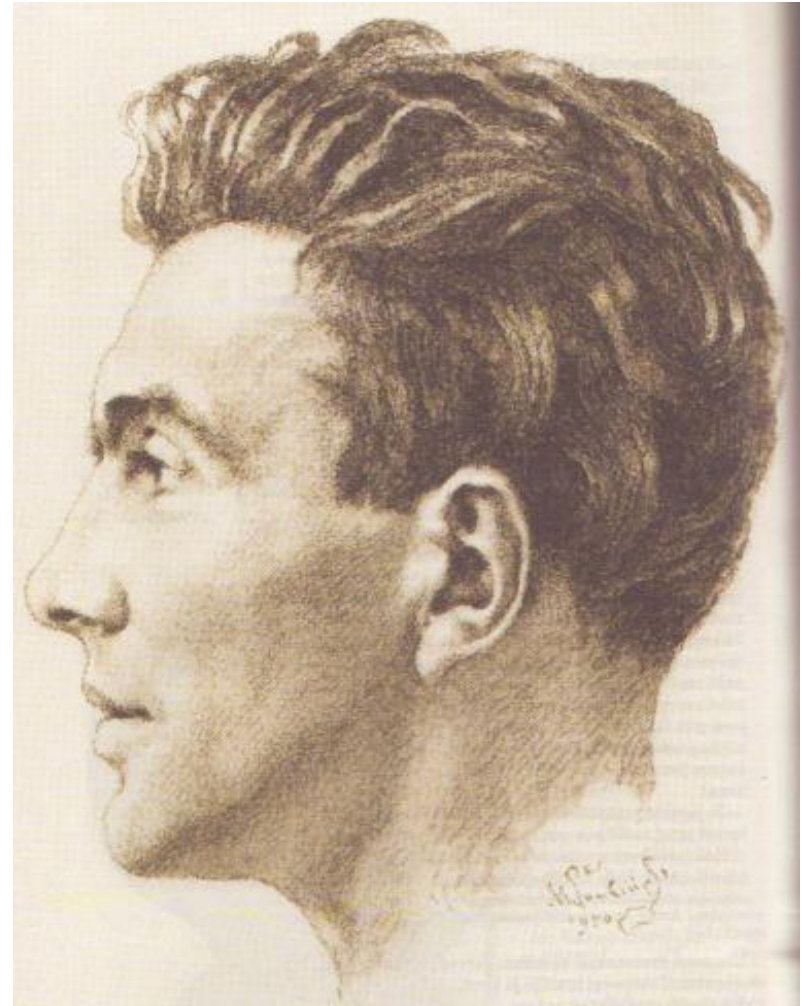

Formování obrazu hrdinů

- Přebírání sovětských vzorů
- Typ sovětského hrdiny se formoval již ve 20. a 30. letech 20. století
- Výrazně do procesu tvorby hrdinů zasáhla druhá světová válka
- V souvislosti se socialistickým realismem v umění forma socialistického hrdiny je uchovávaná dosud – Čína, Severní Korea

Základní typologie hrdinů

В ЭПОХУ ВТОРОЙ ПЯТИЛЕТКИ И ПОСТРОЕНИЯ СОЦИАЛИЗМА КРАСНАЯ АРМИЯ ОХРАНИЛА И ЗАЩИЛА ГОРОДАМИ, ХОЗЯЙСТВЕННЫМИ НАКОПЛЕНИЯМИ, МОГУЩУЮ ПРОМЫШЛЕННОСТЬ И СЕЛЬСКОЕ ХОЗЯЙСТВО СОВЕТСКОЙ СТРАНЫ.

Rozšířená typologie

- Bojovník
- Objevitel
- Úderník
- Dobyvatel
- Vědec

a

- Vůdce národa

Bojovníci

Hrdina Sovětského svazu – českoslovenští držitelé

- Otakar Jaroš, Antonín Sochor, Richard Tesařík, Josef Buršík (1943)
- Ján Nálepka, Stěpan Vajda (1945)
- Ludvík Svoboda (1965)
- Vladimír Remek (1978)
- Gustáv Husák (1983)

Objevitelé

Úderníci

stavil

Rádu práce, období budo- 50., 60. a 70. narození byl n těžce pra- svého otce dělného člo- al jako tech- y od prvních eta směřoval lika týdnec- el stát auto-

mechanikem, přišel na konci 20. let do plzeňské Škodovky, již posléze zůstal věrný po celý svůj život, byt zde jeho působení nebylo vždy snadné. Vyučil se soustružníkem a ani skromné poměry, z nichž pocházel, mu nijak nezabránil, aby se svou vyzdvihovanou pilí a vytrvalostí postupně dopracoval do pozice uznávaného a oceňovaného zlepšovatele. V průběhu „obrodného“ roku 1968 se stal načas pro některé škarohlídy a „odpadlíky“ pouhým vyučeným soustružníkem. A to přestože měl za sebou desítky realizovaných zlepšovacích návrhů a patentů. Již během učebních let

S. Zýka

Naši stachanovci

Úderník Svoboda zpevnil normu o dalších 3900%

S. Novák: Fabrika je můj druhý domov!

ÚDERNÍK

Marie Vrátilová

Až trochu vyrostu,
budu soustružníkem,
a jako můj táta
v práci úderníkem.

Pak budu vyrábět
nejlepší traktory,
nejlepší kolečka,
nejlepší motory.

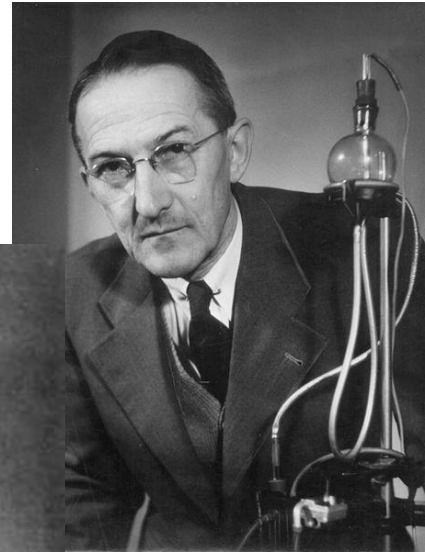
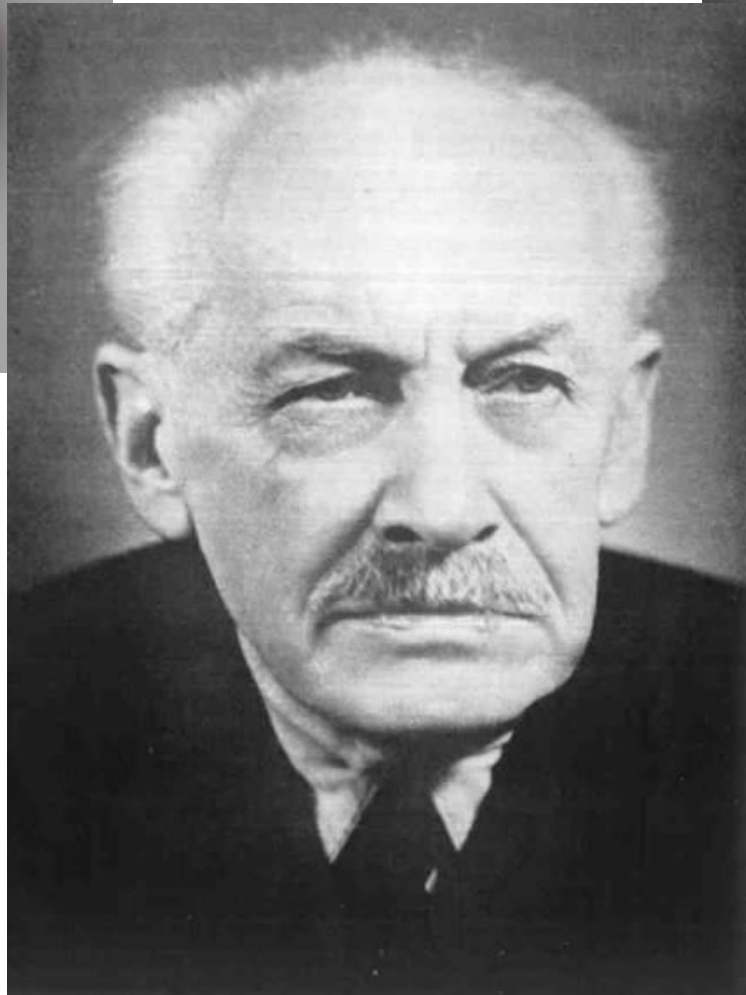
A když pak po práci
zabouká šest,
řeknou mi soudruzi:
„Tvé práci čest!“

Dobyvatelé

Vědci

Vůdci

Literatura - výběr:

- MACURA, V. *Šťastný věk a jiné studie o socialistické kultuře*, Praha: Academia, 2009.
- BONNELL, V. *Iconography of Power*, Los Angeles: University of California, 1999.
- RANDÁK, J. Socialističtí hrdinové a škodovák František Zýka, in: Randák, J. – Koura, P. (eds.), *Hrdinství a zbabělost v české politické kultuře 19. a 20. století*, Dokořán, Praha 2008, s. 390–411